

Kê yen, kân yen ee kool tueegdu pan jöt, ku... ou, cîn mac?

...ku telepun aci lui?

Nê Yothrelia, bëi juëc aanŋj thok ke yuîn ku kä yenê käke luçi/rëer bai bëi.

Käk aanŋj yiic yik:

- aliir de thät
- kärba
- yuîn de telepun
- ku jol ya piü

Kök ke kek aaci lëu bik luçi agut të cii yin rinku gätŋy të yenê ke bëi thîn.

Ke yin kên guç jät yôn de riöp, yin agör ba mëktëeb ye käke luçi bëi baai yuöp ku ba yi rin gätŋy têngŋj keek ku bik käke rëer bai bëi nê rinku.

Cîmen, yin alëu ba kärba ku aliir de thät juiir ku bëi ke döt kekë baaidu ka bëi telepundu liep cök ke yin kên guç jät yöt.

Yin alëu ba mëktëm de riöp thiëc nê rin ke mëktëeb ye käke rëer bëi baai ku nambaa ken.

### Yega ye wëu ë käke luçi baai täu piny?

Nê nyindhie, ran ciëŋ yöt yen e wëu ë käke luçi baai täu piny na nŋj yöt kë yenê käk them yetök. Käjuëc ë luçi baai aaci ye mat nê wëu ë riöp yic.

Amat de riöp ca thany yic kekë mëktëm de riöp ka kekë wun yöt e ran bi käke luçi baai ya täu piny lueel.

Anŋj wëu ye täu piny të döt yin käke luçi baai kekë pandu ka të gçl yin luçi den baai ku mëktëm den alëu bi yin thiëc ba amat thany yic kekë kek.

Dunë amat jötdö goor thany yic kekë mëktëmdö de käke luçi baai, kë amat thiök tö nê kaamdu kekë mëktëm tueeg kên thök.

Aalëu bik yin thiëc wëu ë tëm de amat köu kë kaam goot ë kên thök.

### Kuna aliir de thät ku kärba?

Bëi kök aanŋj kä yenê thal nê aliir ku puruun ke thät ku aaliir yenê yöt tuöçc yic. Kök aaye luçi nê kärba.

Mëriöp (ran ciëŋ baai) agör bik wëu aliir ku kärbar ya täu piny têngŋj yöt kë yene ke them yetök.

Kuna cie kaya, ke yin aci lëu bëi cöl wëu de ye käk.

Yuöp ë Energy & Water Ombudsman Office (Mëktëm de Kärba ku Piü) na nŋj kërill yic tëde tëëu ë piny ë wëu aliir de thät ku kärba ka têngŋj yen kë ci yi wäac kekë mëktëm de käke luçi baai.

### Kuna telepun?

Yööt juëc aanŋj të yenê telepun döt. Yööt kök alëu bik naŋ të yenê yinternet döt thîn të göör kçc ciëŋ baai ye.

E lon de kçc ciëŋ baai bik wëu ë telepun ku yinternet ëbën ya täu piny.

Wëu käk aanŋj wëu ë käng, wëu riçp ë käng yiic ku wëu ë liëp ë käng thook nê rinku.

### Kuna TV?

Yööt juëc anŋj yiic nŋj (nçk) ë TV ku kçc ciëŋ baai aaye TV den jal bëi.

Na ca tak ba TV ë wëu bëi baai, ke yin adhil ë thiëc têngŋj mëktëm de riöp ka wun yöt ke TV ë wëu kënë guç piät piny.

### Kuna piü?

Piü aloithook kekë kök ë luçi baai, aaye kan thiëc ku bëi ke jal liep baai. Na ci mathuraa lui, liep piü të yenê ke liep thîn.

Wëu ë piü aye täu piny na nŋj yöt kë yenê piü them yetök. Yööt piiny nê yän juëc aaye naŋ këde thëm ë piü.

Yööt aduël aloi. Yööt aduël juëc aaye kë ye piü them rçm. Wun yöt yen e wëu ë piü täu piny na cîn yöt kë ye piü them yetök.

Na nŋj yöndu kë ye piü them yetök, kë mëktëm de riöp adhil yin ë tuc bak de awereŋ ë wëu ë piü men ye piü cii lööm nyuöçth.

Mëktëm de riöp ka wun yöt adhil yin gäm bak de awereŋ ë wëu ë piü nê pëi kee diäk yiic ku dhil yin ë yik nin 21 bëi yin wëu täu piny.

Kek ëya adhil 'kä ye piü nyiëc wuöçl' täu baai cîmen de Mathura de laak ye piü nyiëc kuëer piny ku juiir kë mathuraa kök ci riäak ago piü cii ye kuëer roor abac ku bö awereŋ de wëu juëc.

Na nŋj kë ci riäak baai kë mëktëm de riöp ka wun yöt adhil ë yup ëtëtöŋë ku bi looi.

Cîmen, na ræet aruöçr de piü yic, kë mëktëm de riöp ka wun yöt adhil ë yup ëläntöŋtëi.

Kä cit ë käk ci riäak agör bëi 'dac ya looi' cîmen de të göör löŋ de riöp ye thîn ku adhil bëi ke dac looi nê nyin yic.

Na cîn të lëu bëi yin mëktëm de riöp ka wun yöt dac yup ka të ci lëu bëi kek kë riäak dac looi nê kaam thîn kor, ke yin alëu ba atët juiir ku bi kë ci riäak bën looi ku yiën ë wëu ke.

Yin alëu ba wëu ca yiën atët thiëc têngŋj wun yöt ka mëktëm de riöp nê nin kee 14 yiic –

- na ye lon cii looi kë thîn kor ci cuup wëu ë \$1000.
- ku cie yin ë ræc kë ci riäak
- kuna ca wun yöt ka mëktëm de yöt yiën kaam lëu bëi kek ye looi ku kënë looi
- kuna nŋj yin madhçl de wëu cii atët thiëc ku jol awereŋ cii göt nê atët nyooth kë ci wäac.

Na cii lëu ba wëu ë kë ci riäak täu piny, ke yin alëu ba gët têngŋj Consumer, Trader and Tenancy Tribunal (akutnhom de mëriööp ku taajiiir) ku bik wun yöt ka mëktëm de riöp dek cin mæec bi kë ci riäak looi.

Ku ba wël juëc kök ke mëriööp nŋj yic yithken ku kä muk kë ke nhim lo yök, loçr nê webthait de Fair Trading tö nê [www.fairtrading.nsw.gov.au](http://www.fairtrading.nsw.gov.au) ka yuöp ë telepun nê 13 32 20.

Na gör yin kuny de wër ë thok ke yin yuöp ë 13 14 50.